



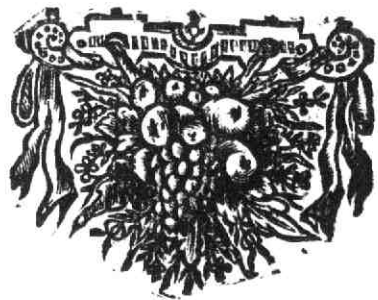
Extract uyt het secreet resolutie-boeck der Ed: Mo: heeren Staten van Frieslandt

<https://hdl.handle.net/1874/21473>

E X T R A C T

Uyt het secreet Resolu- tie-Boeck der Ed: Mo: Heeren Staten van Frieslandt.

UB
920



Naar de Cotype

Tot L E E U W A R D E N,

Gedruckt by *Rinnert Sydtjes Arumfma*, Ordinaris Druc-
ker der Ed: Mog: Heeren Staten van Frieslandt,

E X T R A C T

Uyt het secreet Resolutie-Boek der
Ed: Mog: Heeren Staten van Frieslandt.

IS ter Vergaderinge ge-exibeert en gelesen een Resolutie van Haer Ho: Mo: in dato den 7. deses St: Loc:, waer by de Heere Hertogh van Holsteyn Pleun word genomineert en aengestelt tot Veld-Marschalk der Vereenighde Nederlanden, in plaetse van wylen de Heere Furst van Waldeck, sonder dat het selve alvoreens ingevolge van de gewoonlijke ordre en forme van Regeeringe, ter deliberatie van de respectie Provincien is gebragt, of der selver Advys daer op ingebracht, niet tegenstaende de devoiren en instantien door de Heeren Gecommitteerde wegens dese Provincie, daer tegens gedaen; Het welcke nademael is streckende tot merckelycke præjudicie van het recht van hooghgemelde Provincien en tot verkortinge van de Vryheyd van deliberatien, in saecken van die natuyr aen deselve incontestabel competerende, mitsgaders tot merckelycke læsie van het respect en wettigh gesagh van Syne Furstel: Doorl: de Heere Erf-Stadhouder deser Provincie, als ouder Veld-Marschalk deser Landen; Hebben Haer Ed: Mo: alvoreens goedgevonden te approberen en te lauderen de aenteekeninge door den Heere *van Haren* der selver aenwesende Gecommitteerde ter Vergaderinge van haer Ho: Mo: tegens de bovengemelde nominatie

tiegedaen, en verders hooghnodigh geoordeelt soodanige
 mesures, en infractien in haer wettigh recht vigoreuse-
 lyck tegen te gaen; en derhalven na rype deliberatie
 goedtgevonden te committeren de Heeren *Ernst van*
Aylua uyt Oostergoo, *Paulus van Gemmenich* uyt
 Westergoo, *Iohannes Crack van Bourinus*, uyt de Seven-
 wouden, ende *Bruno van Vierffen* uyt de Steden, be-
 nefpens's Landts Secretaris *Huber*, om sich te begeven na
 den Hage, en aldaer ter Vergaderinge van haer Ho: Mo:
 te remonstreren de informaliteyten ontrent het aenstellen
 van de voorz. Veld-Marschalk door haer Ho: Mo: ge-
 pleeght, en krachtige instantien te doen, ten eynde de-
 selve mogen worden geredresseert, en aen haer Ed: Mo.,
 soo ontrent het præjudicieren van der selver vrye delibe-
 ratien, als het verkorten van de wettige prærogativen van
 Syn Furstel: Doorl: de Heere Erf-Statthouder deser Pro-
 vintie, als Ouder Veldt-Marschalck in dienst van desen
 Staet, te geven volkomen satisfactie en contentement.
 Sullende welgemelde Heeren Gecommitteerde haer ten
 dien eynde hebben te gedragen na den inhoud van de na-
 volgende Instructie.

I N S T R U C T I E

Voor de Heeren Extraordinaris Gecommitteerde na den Hage, waer naer deselve in het waernemen van de bovenstaende Commissie sullen hebben te gedragen.

DE Heeren haer Ed. Mo. Extraordinaris Gecommitteerde in den Hage zynde aengekomen, zullende selsie nemen ter Vergaderinge van Haer Ho: Mo: nevens den Heere *van Haren* althans wegens dese Provintie in hooghgemelde Vergaderinge praesent zynde?

Waer na deselve te zamen met welgemelde Heere *van Haren*, na aflegginge van de gewoonlijke Curialia, uyt onsen Name ter Vergaderinge van hooghgemelde Haer Ho: Mo: zullen proponeren.

Dat Wy al naest eenigen tydt, met veel leedwelen en verdriet, hebben geremarqueert ende ondervonden, dat Haer Hoog Mog: ter zijden stellende de oude en fundamentele ordres en maximes der Regeringe van den Staet, in het versoeken van behoorlijke Consenten van de respectieve Provintien, van het establisement van de Republyk, tot aen dese tyd toe gebruykt en onderhouden, daer ontrent hebben ingevoert, en zedert eenigen tydt onderhouden een forme ten uyttersten praesjuditiabel aen de Hoogh- en Gerechtigheden der respectieve Provintien, mitsgaders aen der zelve vrye deliberation daer uyt resulterende.

Dat het zelve (om andere verscheide exempelen voor by te gaen) onlangs klaerlijk is gebleeken in de wervinge der vier duysent Switsers, want, dat in plaetse van tydig genoeg de noodzakelijckheyt en het nutte van de voorsz. Wervingen aen de gesamentlijke Bontgenoten voor te stellen, en haer advys en consent op het doen van deselve in te vorderen en af te wachten, gemelde Wervingen al lange te vooren niet alleen geconcludeert en vast gestelt is geweest, maer oock daer te boven al begonnen ter executie te worden gelegd, zoo door het maken van de Capitulationen, het arresteren van de Loop-plaetsen, als door het effectieve aennemen van de te wervene Manschap.

Dat Wy het confenteren in de werving der voorz. vier duysent Switfers expresse niet alleen hebben geprotesteert tegens de informaliteyten ontrent het verfoeken van de Confenten daer toe gepleeght, nemaer oock ter Vergaderinge van Haer Ho: Mo. gedenunticert, dat Wy voortaan in geenerhande Petitiën zouden confenteren, als die na de ordre, en gerecipieerde forme van de Regeeringe, door de Raed van Staten aen de respective Provincien wierden geprefenteert, op dat Wy in staet mochten zyn, om met rijpen overlegh van rade een vry en ongepræjuditeert advys ter Generaliteyt in te brengen.

Dat Haer Ho. Mo. daer op zelve hebbende erkent, dat die maniere van procederen in het stuck van de Confenten, was informeel, en het zelve excuserende op de inconveniënten, die uyt het te vroeg openbaet worden der meergemelde Werving, zouden hebben moeten resulteren, en waer door deselve geheelijk hadde konnen worden verhindert, Wy vervolgens met fondament hadden verwacht, dat haer Haer Hoog Mog. sich voortaan van diergelijke informaliteyten zouden hebben onthouden.

Dat echter weynig tyd daer na hooggemelde haer Ho. Mo. hebben geresolveert, om noch drie Regimenten te Paerd, en een Dragonders te werven, en zelve voor een groot gedeelte te formeren van de Manschap, by een Reforme uyt den Spaenschen dienst zynde gegaen, zonder daer van de minste kennisse aen eenige Provincie te geven, voor en alcer alles tot de voorz. Werving nodig, niet alleen geprepareert, maer oock genoegsaem tot zyn perfectie en behoorlijk accomplissement was gebracht.

Dat haar Hog: Mog: ons gedult door dese twee gereiterende, en kort achter malkander volgende exempelen hebbende getenteert, zijn voortgevaren te ondernemen en door te drijven, de nominatie van de Heere Hertog van Holsteyn Pleun tot Veldmarischalk der Vereenighde Nederlanden, in plaetse van wijlen de Heere Prince van Waldeck, niet tegenstaende de oppositie van de Heeren wegens dese Provincie daar tegens gedaen. Mogende sy door haer vriendelijck verfoeck selve soo veel niet obtineren, dat voorz. nominatie soo lange in suspens, en op wierde gehouden, tot dat sy het advijs van de Heeren hare Principalen, op dat importante Point mogten hebben bekomen.

Welke precipitante maniere van procederen in sijne omstandigheden geconfidereert zijnde, niet alleen is onvriendelijck en strijdende tegens de confideratie en deference die de Provincien tegens malkanderen behoorden te hebben, mitsgaders tegens de harmonie en vertroutheyt tusschen sulke nauwe Bontgenoten behoorden te intercederen, maer is
ook

ook daer boven, in sich selven aengemerkt wordende, rechtsdraets strijdigh met het incontestabel recht van vrye deliberationen, yder van de respectieve Provincien in saken van die natuyr van alle tijden af competente, en door deselve sonder eenige interruptie gepractiseert.

Als mede derogerende aen het gesach en vrye dispositie, die dese Provincie altoos over de Militie, tot hare particuliere befoelinge staande, heeft geëxerceert, en de deugdelijke possessie daer van tegens alle ondernomene turbe en infractie gemainteneert en gevindiceert.

Uyt welk regt onveylbaer en door een natuyrlijcke consequentie vloeit, dat geen Commandement ter werelt hoogh of laag geen uytgefondert over de Militie van de Respective Provincie kan worden geconfeert, als by expres consent en bewilliging van de Staten hare Betaels. Heeren; En dat overfulks ook geen Veld-Marschalk, welkers gesach sich mede exteert over de Soldatesque, staende ter particuliere befoelinge van de Provincie van Frieslandt, wettelijk heeft kunnen worden aengestelt sonder concurrentie van hooggemelde Provincien met de andere gesamentlijke Bondgenoten.

Zynde zeker uyt de Instructie aen de Heeren Veld-Marschalken wordende gegeven, dat de autoriteit en functie der zelver sich generalijk uytstrekt over alle de Militie van den Staet, ja dat in absentie van de Capitein Generael aen haer wort toevertrouwt het oppergefag over alle de voorz. troepes, in dienst van de Republyk zijnde.

En is dit poinct van het vergeven der hoge Militaire Charges oock van mindere als dat van Veld-Marschalk, by na altoos in diervoegen by ons geconfidereert en gefustineert geworden, en boven de Provincie van Stad en Landen, die altyd in desen met ons in een gevoelen is geweest, oock in den jare 1651. in diervoegen begrepen en vastgesteld by de Heeren Staten van Gelderland, Utrecht, Over-Yssel, en wel voornamentlijk by de Heeren Staten van Hollant, niet alleen in de jaren 1651. en 1657. maer zelfs onder de Stadhouderlijcke Regeringe in den jare 1642. als wanneer ses Provincien hadden ondernomen, om buiten kennis en consent van hooggemelde Heeren Staten, den Grave van Solms te nomineren tot Generael van de Artillery in plaetse van den Heere van Brederode; Tegens welke onderneminghe haer Ed. Mog. door hare Gecommitteerde ter Vergaderinge van haer Ho. Mog. een krachtig protest hebben doen aenteekenen, verklarende den aengestelden Generael van de Artillerye daer voor niet te zullen erkennen, en den zelve geen tractement laten toekomen, &c.

Ingevolge van dese sustenue door de gesamentlijke Bondgenoten voor

delen meermalen geaprobeert, is ook tot noch toe de eenparigheyt van advyfen der respectie Provincien, in het vergeven van het ampt van Veld-Marschalk, zonder eenige interruptie geobserveert geweest, gelijk uyt de Historie van de Successie der Heeren Veld-Marschalken, van de tyd van de Erectie van die hooge Charge in de Persoon van de Heere van Villers in den jare 1588. af, tot aen de nominatie van beide de Heeren Fursten van Nassauw tot Veld-Marschalken der Vereenigde Nederlanden, in den jare 1689. toe.

De Heeren onse Extraordinarise Gecommitteerde, het gens voorz. is, in dier voegen hebbende gededuceert, en met alle bedenckelijcke Argumenten en redenen ter materye applicabel, (na die voorval en gelegentheyt van saken breeder kunnen werden uytgebreyt) geadstrueert en vast gemaect.

Sullen daer vorders by doen, dat boven de indispensable necessiteyt daar inne Wy Ons bevinden, om met alle mogelijke middelen te manteneren en te handhaven de Hoog en Gerechtigheden van dese Provincie, Onse gerrouwe voorforge aenbevolen, wy noch daar te boven verplicht zijn, ten opsigte van de nauwe band en conjunctie die'er is tusschen ons, en sijne Furstel. Doorl. de Heere Erf-Stadhouder en Capiteyn Generael deser Provincie, om ongequest en in sijn geheel te helpen bewaren de Autoriteyt, de Prærogativen, en Præminentien van hoog-gemelde Sijne Furstel. Doorl. als wertigh aangestelde Veld-Marschalk deser Vereenigde Landen, dewelke wy oordelen dat by dese nieuwe en onordentlijcke nominatie van de Heere Hertog van Holsteyn Pleun tot voorz. functie hooglijk zijn geedeert en te kort gedaen.

Want dewijle hooggemelde Heer Hertog is gesuccedeert in de plaetse van de Heere Prince van Waldek, die in qualiteyt van Oudste Veld-Marschalk in 't Leger van den Staet en de preface hadde, Commande voerde voor en boven hooggedachte Sijn Furstel. Doorl. kunnen wy daer uyt niet ander besluyten, of aen den selven is mede gegeven en toegestaan de selfde Rang en de selfde Autoriteyt, als Wijlen de Heere Prince van Waldek in voorz. qualiteyt heeft beseten en geëxerceert gehad.

Een saeke gewisselijk, die buyten alle exempel is, strijdende tegens de Reglemen en by haer Ho: Mog: en eenige particulieren Provincien in den haren gemaect, en boven allen (gelijk hier boven rede is aengeroert) tegens de Achtbaerheyt, de Waerdigheyt, en de Hooge Verdiensten van meer-hooggemelde sijn Furstel. Doorl. onsen Erf-Stadhouder.

Om welcke drie positiven ordentlijk te demonstreren sullen Wy voor
eerst

eerst kortelijck doorlopen de successie van de Heeren Veld-Marschalcken van 't begin af tot desen tyd toe.

In welke qualiteyt ons dan als de eerste voor komt de Heere *Joost de Zoete*, Heere van Villers, daer toe genomincert door den Grave van Leicester in den jare 1585. doch hy Grave in den jare 1587. het Gouvernement deser Landen hebbende afgesworen, is aen welgemelde Heere van Villers nieuwe Commissie door haer Ho. Mog. verleent, op den 9. Augusti 1588.

Deze door het wederspannige Guarnisoen van Geertruidenberg in den jare 1589. zynde doodtgeschoten, is sijne Charge vacant gebleven tot aen den jare 1607. als wanneer op den 13 February daer mede is gebeneficeert de Heere Grave *Ernst Casimir* van Nassauw.

Na het overlyden van Syn Genade is sijne Hoogheyt uyt sonderlinge insichten voor die reyse, en sonder verdere consequentie, gearborificeert, om op Graef *Willem* van Nassauw, Gouverneur van Heulden, te verleen en acte in krachte van dien het ampt van Veld-Marschalck te bekleeden, de acte is gedepescheert op den 4 Mey 1633. doch de formele Commissie by haer Ho. Mog. verleent op den 20 Mey 1634.

Welgemelde Graef *Willem* tot Orfoy zijnde overleden, is in den jare 1642. in sijne Functie opgevolgt de Heere van Brederode.

Na deses overlyden, is voorsz. Charge eenige jaren aen den anderen onvergeven gebleven, ter oorfake van de misverstanden daer over onder de Provintie zynde geresen.

Tot dat eyndelijck in den jare 1668. de respectie Bondgenoten over de Reactie van nieuwe Generaels personen, met malkanderen zyn d'ackoord geworden, en onder anderen ook twee Veld-Marschalcken op een de zelfde tyt hebben aengestelt, te weten de Heeren Prins *Maurits* en *Wurts*, Baron van Orneholm.

Waar onrent befonderlijck te considereren staet; dat aan de Heer Prins *Maurits* nominativ wierde gegeven Commissie als Eerste Veld-Marschalck, niet tegenstaende de Heere Baron *Wurts*, den Koningh van Denemarken doen ter tydt actuelijck als Veld-Marschalck diende, daer ter contrarie de Prins *Maurits* noyt in die qualiteyt, maer wel in minder Employ aen desen Staet hadde gemiliteert.

En wanneer in den Jare 1672. de Heere Grave van Waldek tot Veld-Marschalck wierde aengestelt, is deselve noyt anders als de Jongste, en vervolgens de laeste van die Character geconsidereert en aengesien geworden.

Gelijck Haer Ho. Mo. mede dezelfde ordre en voet hebben geobserveert
in

in den Jare 1689. ter gelegentheyf van de promotie van Hare F. F. D. D. de Heeren van Nassauw.

Uyt welke korte en naeckte Historiæ facti geblyckende, dat zelve by concurrentie van een meerder getal van Veld-Marschalken, altyd de Voorrang is gegeven aen de gene die de Oudste in dienst van den Staet zyn geweest, zullen Wy verder aenwysen, dat het zelve in dier voegen moet worden gepractiseert, ingevolge van de Resolutien en Reglementen by Haer Ho. Mo. zelfs op dat subject gearresteert, en particulierlijk tegens het Reglement van den 23 Martii 1671. continerende onder anderen dit decisioir, dat in cas subject t'eenemael applicabel is.

Ende soo wanneer eenige Personen in Inheemsen dienst geweest zynde, zullende komen te concurreren met eenige Personen in Uyttheemsen dienst geweest zynde, en beyde zynde van egale Character, of gelyke Charge bekleed hebbende, dat in zulken gevalle, die gene, die in Inheemsen dienst is geweest, zal worden gepræfereert en zulks Voor rang hebben en genieten voor den genen die in Uyttheemsen dienst is geemployeert geweest.

Noch klaerder hebben de Heeren Staten van Hollandt sich op de concurrentie van Rangh tusschen Militaire Officieren, in Inheemse en Uyttheemse dienst zynde geweest, by Resolutie van den 1 April 1665. geexpliiceert, resolyerende, arresterende, en verklarende, na ingenomen advys van de aenwesende Hoofst-Officieren, door den Colonel *Steyn Callesfelds* aen Haer Ed. Mog. overgelevert.

Dat nopende den Rang tusschen de Officieren van de Militie van desen Staet, onderling met en tegens den anderen te houden, in gene consideratie kunnen komen de Charges, Digniteyten, en Qualiteyten die de selve Officieren in dienst van andere Koningen, Republyken, Princen, of Potentaten, buyten Eed van desen Staet mogen hebben bekleedt.

Welke decisien zynde gevallen ter occasie der concurrentie van mindere Militaire Officieren, als in desen word gecontroverteert, had de billikheyt wel vereyscht, dat en Haer Ho. Mo., en de Heeren Staten van Holland in 't particulier, ten minsten dezelve consideratien hadden gehad ten opsichte van de hoogste Charges, naest den Capiteyn Generael, in de Militie van dese Landen wordende gevonden.

En genomen dat Haer Ho. Mo. hadden gemcent, niet altyd gehouden te wesen, om nauwe reflexie te nemen op vooren geallegerde hare eygene Reg'ementen, zoo behoorden deselve, onses oordeels, eenige consideratie gehad te hebben ontrent Syn Furstel. Doorl. de Heere Erf-Stadhouder deser Provincie, die aengemerckt zynde ten opsichte van Syn Afkomst,

ste, van de Hooge en Eminente Charges die deselve in dese Republycke besit, en van Syne Personale Qualiteyten, Hooge en Eclatante Merites, eerder verdient hadde, door een honorable erkentenisse te worden geanimeert, om sijnen loffyken yver ten gemeenen beste te verdubbelen, als in dier voegen te worden verongelijkt, en genoegsaem buiten staet gestelt, om, behoudens Syne Eere, aen Sijn Vaderland, in de voorz. sijne Qualiteyt eenige verdere diensten te doen.

Wy hebben gene de minste intentie, om te verminderen de merites en de goede qualiteyten, die de Heere Hertog van Holsteyn Pleun besit, of ook om te twyffelen aen de goede kennis die Syn Furstel. Doorl. door een langdurige experientie, in het stuk van den Oorlog heeft verkregen.

Maer wy meenen buyten dien, reden te hebben, om aen de andere Provintien te vragen, hoe dezelve van hare gewoone æquityt, discretie, rechtmatigheyt, voorsichtigheyt, ende hooge wijsheyt hebben kunnen verkrijgen, van sulken grooten en notabelen Commandement over de Troupes van desen Staet, te stellen in handen van een Uyt-heems Furst, die noyt in dienst van dese Landen is geweest, noyt of ten minsten weynigh den Oorlog in die Gewesten daer deselve althans gevoert wordt, heeft bygewoont, die door geen ander interest, als van sijne Jaerlijcke Appointementen, aen de conservatie en het welvaren van dese Republyke is verknogt; Ja die uyt verscheyde consideratien van sijn Geboorte, Alliantie, Belangens van sijn Furstel: Huys, en andere, die eerder kunnen worden gepræfumeert, als uytgedrukt, insichten en interessen souden kunnen hebben, of verkrijgen, geheel gesepareert van en aen de ware belangens van desen Geunieerden Staet.

En sulc alles in præjuditie en met degradatie van een Prins, wiens Illustre Voor Ouders nevens de Heeren Princen van Orangien Glorieuser Memorie, zijn geweest de eerste Fondateurs van de Vryheyt deser Vereenighde Landen, en die haar Bloed meermalen voor de Conservatie en het Maintien desselvs hebben uytgestort; die voor sijn eygen Persoon, nivolgende de Heroique Voetstappen van Hooggemelde Sijne Doorl. Antecessseuren, in de qualiteyt van Veld-Marschalk, enige Jaren herwaerts Importante en Gesignaleerde diensten aen desen Staat heeft beweten, sijn Leven in verscheyde hete en bekende occasien heeft gewaegt, en overvloedige Preuves gegeven van Sijn Beleyd in 't stuck van den Oorlog, van Sijn Dapperheyt, en Stantvastigen Yver voor de behoudennisse van sijn dierbaer Vaderlandt, by het welke Sijn Vorst. Doorl. niët alleen uyt hoofde van Sijn Geboorte is geïnteressert, maar ook door

het

het Attachement van de Importante Charges die meer hooggemelde Sijn Furst. Doorl. in het selve besit, en waar van na sijn Aflijvigheyt de Erflijcke Possessie sal overgaan op desselvs manlijcke Descendenten.

De Heeren onse Extraordinarise Gecommitteerde, met de voren geduceerde redenen hebbende aangewesen, onse regtvaerdige Klachten, over de onbillijcke en informele conduite by haar Hog: Mog: in 't stuck van de Consenten, en vergeven van hoge Militaire Charges, gepleegt, sullen als dan uyt Onsen Name denuncieren en bekennt maken, dat wy niet gesint zijn, de Heere Hertog van Holsteyn Pleun, voor Wettig aengestelde Veld-Marschalk te erkennen, ofte gedogen, dat deselve in die qualiteyt op den Staet van Oorlog worde gebracht, of aen den selven eenige Tractement betaalt; En verders hooggemelde. haer Ho. Mog. instantelijk en op 't ernstigste aenmanen om promte en volkomene Satisfactie op de voorsz. poincten; En ingevalle haer Ho. Mog. het zelve mogten van de hand wijzen, of in Longeur traifneren, dat haar Ho: Mog. ook niet qualijk gelieven te nemen; of vreemd te laten voorkomen, indien haer Ed: Mogende alvorens het selve te hebben geobtineett, difficulteyt maken, om in eenigerhande Peitien by haar Ho. Mog. sullen de worden gedaan, van wat natuyr sy ook mogten wesen, te consenteren.

Protesterende van onschuldig te willen zyn, aan alle de ongemacken die daar uyt in dese bekommerlijcke tijden van Oorlog souden kunnen resulteren.

Nemende Wy verders aan, te sullen ratificeren, approberen, 't geene by meer welgemelde Heeren Onse Gecommitteerde, in conformité van dese Instructie sal werden gedaen en getraecteert.

Aldus geresolveert op 't Landschaps-Huys, den 23 September 1693.

Was geteekent,

Voor Oostergoo,
T. Homme van Camtra.
A. v. Haersma.

Voor de Sevenwolden.
E. v. Glinstra.
Joannes van Lennep.

Voor Westergoo,
E. M. v. Harinxma toe Sloten.
G. Knyff.

Voor de Steden.
J. Banga.
Th. Stanfius.

Accordeert met voorsz. Resolutie-Boek: in kennisse van my,

J. DROGENHAM,